

Diatoniske Skalaer

Bidominant og Subdominant funktioner i dur og mol

Et øvehæfte af Thomas Fryland,
sidst redigeret juni, 2007

*"The name of the game is not change,
the name of the game is development!"*

"Stay right with it!"

Gennemgangen her er ikke komplet, ej heller et forsøg på at afdække skalaer til samtlige harmoniske funktioner. Primært er målet at vise hvorledes man opbygger diatoniske skalaer, uden skelen til navn eller "rang". Skalaens navn kan kun have betydning for den katalogiserende teoretiker. Jeg er musiker og sætter funktionalitet og skønhed fremfor identifikation og benævnelse.

Dur

Øvelse 1:

Ved at spille tonikas skala fra skalaens forskellige trin knytter man entydigt akkorderne til tonearten.

Exercise 1 consists of four staves of music in 4/4 time, each starting with a treble clef. The notes are: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The chords are: C⁶ (C4, E4, G4, Bb4), Fmaj⁷ (F4, A4, C5, Eb5), Bm⁷_{b5} (B4, D4, F4, Ab4), Em⁷ (E4, G4, Bb4, D5), Am⁷ (A4, C5, Eb5, G5), Dm⁷ (D4, F4, Ab4, C5), G⁷ (G4, B4, D5, F5), and C⁶ (C4, E4, G4, Bb4). The notes are grouped into pairs of eighth notes, and the chords are indicated above the notes.

Øvelse 2:

Ved at udelade ledetonen til toneartens sekst og tilføje en ledetone til de forskellige akkorders grundtone styrker man akkordernes individuelle præg.

Exercise 2 consists of four staves of music in 4/4 time, each starting with a treble clef. The notes are: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The chords are: C⁶ (C4, E4, G4, Bb4), Fmaj⁷ (F4, A4, C5, Eb5), Bm⁷_{b5} (B4, D4, F4, Ab4), Em⁷ (E4, G4, Bb4, D5), Am⁷ (A4, C5, Eb5, G5), Dm⁷ (D4, F4, Ab4, C5), G⁷ (G4, B4, D5, F5), and C⁶ (C4, E4, G4, Bb4). The notes are grouped into pairs of eighth notes, and the chords are indicated above the notes.

Øvelse 3:

Når man laver diatoniske bidominant skalaer, "fylder man op" mellem bidominantens toner med diatoniske toner og tilføjer en kromatisk ledetone til bidominantens grundtone.

C⁶ Fmaj⁷
 B⁷ Em⁷
 A⁷ Dm⁷
 G⁷ C⁶

Øvelse 4:

I forrige øvelse havde bidominanterne diatoniske noner.
I denne øvelse er alle bidominanter udstyret med en altereret none.

C⁶ Fmaj⁷
 B⁷_{b9} Em⁷
 A⁷_{b9} Dm⁷
 G⁷_{b9} C⁶

Øvelse 5:

I denne øvelse har samtlige akkorder bidominant funktion, på nær tonika og subdominant.
Bidominanterne har alle diatoniske noner.

Cmaj⁷ Fmaj⁷

B⁷ E⁷

A⁷ D⁷

G⁷ Cmaj⁷

Øvelse 6:

Samme øvelse, men med altereret none på bidominant funktionerne.

Cmaj⁷ Fmaj⁷

B^{7b9} E^{7b9}

A^{7b9} D^{7b9}

G^{7b9} Cmaj⁷

Øvelse 7:

Subdominanten er et kapitel for sig. Alterationerne på subdominant trinnet begynder, i al fredelighed, med en sænket septim.

Cmaj⁷ F⁷

Cmaj⁷/E

Øvelse 8:

Derefter hæves grundtonen på septim akkorden og subdominanten er nu en formindsket 4-klang.

C⁶ Fmaj⁷ F#dim. Cmaj⁷

Øvelse 9:

Samme akkord som i forrige øvelse, men nu med ledetone til grundtonen.

Cmaj⁷ Fmaj⁷ F#dim. Cmaj⁷

Øvelse 10:

Til sidst sænkes akkordens tert (mol subdominant) og akkorden er nu dobbelt formindsket. Becifringstegnet for denne akkord eksisterer ikke, så man vælger at omtyde akkorden. Det ændrer dog ikke akkordens funktion.

C⁶ Fmaj⁷ Ab⁷ Cmaj⁷

Øvelse 11:

Formindskede akkorder med dominantisk funktion er ufuldkomne dominant none akkorder. Mellem akkordtonerne "fylder man ud" med diatoniske toner.

Cmaj⁷ C#dim.

Dm⁷ D#dim.

Cmaj⁷/E

Øvelse 12:

Det siger sig selv, at man også kan bruge skalaen fra den fuldkomne dominant på disse akkorder.

Cmaj⁷ C#dim.

Dm⁷ D#dim.

Cmaj⁷/E

I alle tilfælde knytter disse skalaer dominantfunktionerne til tonearten, til forskel fra de symmetriske 8-toneskalere som viser i alle retninger.

Mol

Øvelse 1:

Ved at spille tonikas skala fra skalaens forskellige trin knytter man entydigt akkorderne til tonearten.

Exercise 1: A four-line staff in 4/4 time showing a C minor scale with corresponding chords: Cm6, F7, Bm7^b5, Ebmaj7[#]5, Am7^b5, Dm7, G7, Cm6.

Øvelse 2:

Ved at udelade ledetonen til toneartens sekst og tilføje en ledetone til de forskellige akkorders grundtone styrker man akkordernes individuelle præg.

Exercise 2: A four-line staff in 4/4 time showing a C minor scale with corresponding chords: Cm6, F7, Bm7^b5, Ebmaj7[#]5, Am7^b5, Dm7, G7, Cm6.

Øvelse 3:

Grundet ledetone trin er der mindre behov for at indføre bidominantfunktioner til akkordtrinene i mol end i dur.

The musical notation consists of four staves, each containing a sequence of notes in 4/4 time. The notes are primarily eighth and quarter notes, often beamed together. Above the staves, chord symbols are placed to indicate the harmonic context: Cm⁶ and F⁷ on the first staff; Bm⁷_{b5} and E_bmaj⁷_{#5} on the second staff; A⁷_{b5} and D⁷_{b9} on the third staff; and G⁷_{b9} and Cm⁶ on the fourth staff. The notation shows how these chords are realized through specific note choices, including alterations like flats and sharps.

Ved alteration af akkordernes trin, såsom B_b7_{#5} i stedet Bm⁷_{b5}, i ovenstående øvelse, overgår man fra diatoniske skalaer til enten naturlige eller altererede skalaer.

Se eksempler i "Formindskede Skalaer".

Det udelukker dog ikke, at man kan lave diatoniske skalaer på altererede akkordtrin som er både funktionelle og charmerende.

Gennemgangen her er ikke komplet, ej heller et forsøg på at afdække skalaer til samtlige harmoniske funktioner. Primært er målet at vise hvordan man opbygger diatoniske skalaer, uden skelen til navn eller "rang".

Skalaens navn kan kun have betydning for den katalogiserende teoretiker.

Jeg er musiker og sætter funktionalitet og skønhed fremfor identifikation og benævnelse.